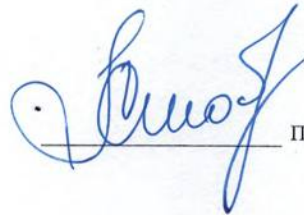

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
проф. Л. С. Шачковська
30 серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВ 1.06

(шифр навчальної дисципліни)

«ІСТОРІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ КРАЇН ЄВРОПИ»

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітня програма Право

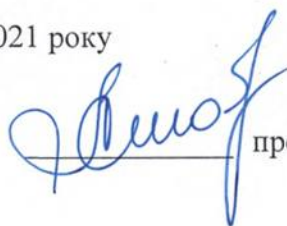
Робоча програма з дисципліни «Історія правоохоронних органів країн Європи» для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 Право.

Розробник: кандидат юридичних наук, старший викладач Олейнічук О.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних і правових дисциплін

Протокол №1 від 30 серпня 2021 року

Завідувач кафедри

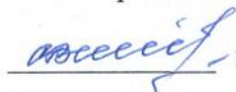

проф. Шачковська Л.С.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії історичного факультету.

Протокол №1 від 30 серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії історичного факультету

проф. Священко З.В.

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4 / 120	4 / 120
Курс	II мб	II мб
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів із розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	40	10
Лекційні	20	6
Семінарські / Практичні	20	4
Лабораторні	-	-
Самостійна робота	80	110
Індивідуальні завдання	-	-
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів країн Європи» є формування у здобувачів вищої освіти історичного правового світогляду, впорядкованих уявлень про історію судових, правоохоронних та правозахисних органів у Європейських державах.

Завдання дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми є досягнення наступних компетентностей:

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність працювати в команді.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та потреби його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Знання і розуміння основ міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

Знання і розуміння основ права Європейського союзу.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмними результатами вивчення дисципліни «Історія правоохоронних органів країн Європи» є:

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

Робити короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контекстів.

Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

Демонструвати потрібні знання та розуміння сутності й змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Застосовувати набуті знання в різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти й формувати обґрунтовані правові висновки.

Готувати проекти потрібних документів відповідно до правового висновку, зробленого в різних правових ситуаціях.

Таким чином, здобувачі вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни отримують:

знання: історичних джерел та пам'яток права, які містять дані про організацію і діяльність правоохоронних органів, а також основних закономірностей та особливостей генези і розвитку правоохоронних органів України і провідних європейських держав;

вміння: орієнтуватись у нормативному матеріалі, знайти у кодексах, збірниках, хрестоматіях відповідний нормативний акт, публікацію, а також аналітично мислити, самостійно систематизувати та узагальнювати матеріал з історії правоохоронних органів. Уміння робити висновки, давати оцінки фактам і подіям, нормативним актам тощо. Уміння надавати характеристику роботі різних правоохоронних органів та її ефективності та проводити порівняльний аналіз структури і діяльності різних правоохоронних органів України та Європи в різних історичних епохах.

4. Програма навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів країн Європи»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття правоохоронних органів

Роль правоохоронних органів в демократичній державі. Поняття правоохоронного органу. Види правоохоронних органів. Органи охорони правопорядку.

Тема 2. Загальна характеристика правового регулювання діяльності правоохоронних органів в країнах Європи

Історичний досвід правового регулювання діяльності правоохоронних органів в зарубіжних країнах. Історичні особливості системи судових і правоохоронних органів романо-германського типу. Витоки формування системи судових і правоохоронних органів англосаксонського типу.

Тема 3. Історико-правові моделі правоохоронної діяльності та методологія дослідження історії правоохоронної діяльності країн ЄС

Основні підходи стосовно виокремлення історичних моделей правоохоронної діяльності. Загальна характеристика реформ організації та діяльності правоохоронних органів країн ЄС (на прикладі Польщі, Естонії, Болгарії, Угорщини, Румунії, Чехії, Німеччини, Франції, Великобританії). Методологія дослідження правоохоронної діяльності країн ЄС.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКОВИХ ЕТАПІВ РОЗВИТКУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРОВІДНИХ КРАЇН ЄВРОПИ

Тема 4. Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу

Передумови формування правоохоронних органів у період родоплемінних відносин. Формування державного механізму в країнах Стародавнього Сходу. Правоохоронні органи в державах Стародавнього Сходу. Особливості державного механізму Стародавніх Греції і Риму. Правоохоронні органи в Стародавній Греції і Римі.

Тема 5. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.)

Середньовічна держава і право: загальні характеристики. Формування органів поліції в державах Західної Європи. Створення і діяльність органів прокуратури, Правоохоронні органи середньовічної Російської держав.

Тема 6. Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.)

Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи кін. XVII – поч. XX ст. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРОВІДНИХ КРАЇН ЄВРОПИ

Тема 7. Правоохоронні органи Великобританії

Становлення судової системи Великобританії. Судова система Англії й Уельсу. Верховний Суд З'єданого Королівства. Суди спеціальної юрисдикції. Судові трибунали. Третейські суди. Комплектування суддівського корпусу. Присяжні засідателі. Адвокатура в Англії й Уельсу. Судова система Шотландії. Судова система Північної Ірландії. Поліція Великобританії. Загальна поліція Англії й Уельсу. Поліцейські сили Шотландії. Загальна поліція Північної Ірландії. Спеціалізовані поліцейські формування. Таємна політична поліція. Поліцейські сили міністерств.

Тема 8. Історія правоохоронних органів Німеччини

Становлення судової системи Німеччини. Федеральний Конституційний суд. Система судів загальної юрисдикції. Система адміністративних судів. Система фінансових судів. Система судів по соціальних питаннях. Система судів по трудових справах. Загальний сенат вищих федеральних судів. Комплектування суддівського корпусу. Непрофесійні судді (шеффены). Прокуратура. Адвокатура. Нотаріат. Судове управління. Поліція Німеччини.

Тема 9. Еволюція судової системи Франції

Становлення судів загальної юрисдикції, системи адміністративних судів та різних видів спеціальних судів (квазисудебних органів). Трибунал по конфліктах. Спеціальні суди. Трибунал малого процесу (поліцейський суд). Суди по соціальних питаннях (ради прюдомов). Торговельні суди. Морські торговельні суди. Військова юстиція. Політична юстиція. Прокуратура. Адвокатура. Вища рада магістратури. Поліція Франції. Національна жандармерія Франції.

Тема 10. Історія правоохоронних органів Чехії

Становлення судової системи Чехії. Конституційний суд. Арбітражні суди. Прокуратура. Поліція Чехії.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні засади навчальної дисципліни												
Тема 1. Поняття правоохоронних органів	12	2	2			8	13	2				11
Тема 2. Загальна характеристика правового	12	2	2			8	13	2				11

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
регулювання діяльності правоохоронних органів в країнах Європи												
Тема 3. Історико-правові моделі правоохоронної діяльності та методологія дослідження історії правоохоронної діяльності країн ЄС	12	2	2			8	13	2				11
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	36	6	6			24	39	6	0			33
Змістовий модуль 2. Особливості початкових етапів розвитку правоохоронних органів провідних країн Європи												
Тема 1. Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу	12	2	2			8	13	2				11
Тема 2. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.)	12	2	2			8	13	2				11
Тема 3. Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.)	12	2	2			8	11					11
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	36	6	6			24	37	0	4			33
Змістовий модуль 3. Особливості сучасного розвитку правоохоронних органів провідних країн Європи												
Тема 1. Правоохоронні органи Великобританії	12	2	2			8	11					11
Тема 2. Історія правоохоронних органів Німеччини	12	2	2			8	11					11
Тема 3. Еволюція судової системи Франції	12	2	2			8	11					11
Тема 4. Історія правоохоронних	12	2	2			8	11					11

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
органів Чехії												
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	48	8	8			32	44	0	0			44
Усього годин	120	20	20			80	120	6	4			110
Модуль 2												
ІНДЗ		-	-		-	-		-	-		-	-
Усього годин	120	20	20			80	120	6	4			110

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Поняття правоохоронних органів	2	-
2.	Загальна характеристика правового регулювання діяльності правоохоронних органів в країнах Європи	2	-
3.	Історико-правові моделі правоохоронної діяльності та методологія дослідження історії правоохоронної діяльності країн ЄС	2	-
4.	Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу	2	2
5.	Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.)	2	2
6.	Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.)	2	-
7.	Правоохоронні органи Великобританії	2	-
8.	Історія правоохоронних органів Німеччини	2	-
9.	Еволюція судової системи Франції	2	-
10.	Історія правоохоронних органів Чехії	2	-
	Разом	20	4

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти за наведеними темами полягає у самостійному опрацюванні додаткової літератури та наукових статей, інформаційних реєстрів та автоматизованих систем, перелік законодавчих та інших нормативно-правових актів, додатково до лекційного матеріалу.

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Поняття правоохоронних органів	8	11
2.	Загальна характеристика правового регулювання діяльності правоохоронних органів в країнах Європи	8	11
3.	Історико-правові моделі правоохоронної діяльності та методологія дослідження історії правоохоронної діяльності країн ЄС	8	11
4.	Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу	8	11

5.	Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.)	8	11
6.	Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.)	8	11
7.	Правоохоронні органи Великобританії	8	11
8.	Історія правоохоронних органів Німеччини	8	11
9.	Еволюція судової системи Франції	8	11
10.	Історія правоохоронних органів Чехії	8	11
	Разом	80	110

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає проведення досліджень, конспекти наукових статей за темами модулів та складання коментарів до них або написання реферату на одну із погоджених з викладачем або запропонованих тем:

1. Особливості правоохоронної та правозахисної діяльності в країнах Європи.
2. Визначні реформи організації та діяльності правоохоронних органів країн ЄС.
3. Історичні особливості створення системи органів, що здійснюють правоохоронну та правозахисну діяльність в країнах Європи.
4. Історія суду (на прикладі будь якої країни Європи).
5. Становлення судової гілки в системі поділу державної влади.
6. Судова процедура в історичному контексті.
7. Місцеві суди (аналіз на прикладі країн Європи).
8. Апеляційні суди (аналіз на прикладі країн Європи).
9. Вищі спеціалізовані суди (аналіз на прикладі провідних країн Європи).
10. Верховний Суд (аналіз на прикладі країн Європи).
11. Апарат суду (аналіз на прикладі країн Європи).
12. Суддівський корпус: поняття та склад (аналіз на прикладі провідних країн Європи).
13. Права, обов'язки та обмеження суддів (аналіз на прикладі провідних країн Європи).
14. Інститут присяжних (аналіз на прикладі країн Європи).
15. Прокуратура (аналіз на прикладі країн Європи).
16. Поліція (аналіз на прикладі країн Європи).
17. Досудове розслідування: на прикладі провідних країн Європи.
18. Органи досудового розслідування: система, завдання та компетенція.
19. Оперативно-розшукова діяльність: поняття, завдання, система органів та правове регулювання (аналіз на прикладі країн Європи).
20. Органи та установи юстиції: на прикладі провідних країн Європи.
21. Нотаріат та нотаріальна діяльність (аналіз на прикладі країн Європи).
22. Адвокатура (аналіз на прикладі країн Європи).
23. Формування системи судових і правоохоронних органів романо-германського та англосаксонського типу.

Здобувачі вищої освіти можуть запропонувати свою тему роботи (або конкретизувати її на прикладі конкретної країни), попередньо узгодивши її з викладачем.

9. Методи навчання

Розповідь, пояснення, лекція, бесіда, демонстрація, ілюстрація, репродуктивні та проблемно-пошукові методи, сучасні інформаційні технології, проблемний виклад матеріалу, інтерактивні та інноваційні методи.

10. Методи контролю

Усне, фронтальне та індивідуальне опитування, поточне оцінювання під час семінарських занять, тестування, письмові роботи, оцінка за роботу над темами, винесеними

для самостійного опрацювання, підготовка рефератів, ІНДЗ та повідомлень, модульний і підсумковий контроль.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
75-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
69-74	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати	Середній (репродуктивний)	задовільно	

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
			навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих			
60-68	E	достатньо	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового модульного контролю) за графіком екзаменаційної сесії. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

2. Бибило В. Н. Судебные системы зарубежных государств : учеб.-метод. пособие для студентов юрид. спец. БГУ. Минск : БГУ, 2012. 93 с.
3. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. – Львів, 2016. 227 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1740/dysertaciyanazdobuttyanaukovogostupenyakandydatayurydychnyhnaukbilasai.pdf>.
4. Боботов С.В. Правосудие во Франции. М.: ЕАВ, 1994. 198 с.
5. Братель Г., Луговий І., Кузьмич Г. Б. та ін. Організація діяльності поліції зарубіжних країн : навч. посіб. за ред. В.В. Чернея. К. : КНТ, 2015. 572 с.
6. Григоренко І. А. Правоохоронна діяльність в Україні та Німеччині (порівняльно-правове дослідження) : дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук : спеціал. 12.00.01 - теорія держави та права ; історія політичних і правових вчень. Нац. акад. внутр. справ України. К., 2014. 238 с.
7. Історія правоохоронних органів України : Підручник / С. В. Банах, А. В. Грубінко, В. В. Савенко, В. З. Ухач. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 232 с.
8. Мещеряков А.Н., Ванюшин Я.Л. Полиция зарубежных стран (основы организации): Учебное пособие. Челябинск: Челябинский юридический институт МВД России. 2005. 95 с.
9. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, П. М. Каркач та ін.; за ред. І. Є. Марочкіна. Х. : Право, 2013. 448 с.
10. Заросило В. О. Порівняльний аналіз адміністративної діяльності міліції України та поліції зарубіжних країн (Великобританії, США, Канади та Франції) :дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.07 - теорія управління ; адміністративне право та процес ; фінансове право. Нац. акад. внутр. справ України. К., 2002. 250 с.
11. Захист свідків як незамінний інструмент у боротьбі з організованою злочинністю і тероризмом у Європі: Резолюція 2038 (2015) від 30.01.2015 р. [Електронний ресурс]. URL : <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog/document?id=73456>.
12. Рогатинська Н. З. Теоретичні та практичні аспекти реформування інституту адвокатури: моногр. / за заг. ред. Н. З. Рогатинська, С. В. Банах, Н. В. Береза, Н. С. Наулік, А. Б. Матвіяс, Р. П. Олійничук, Н. О. Чудик. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2019. 182 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/36442/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>.
13. Романов А. К. Правовая система Англии: Учеб. пособие. М.: Дело, 2000. 344 с.
14. Савчин М.В. Порівняльне правознавство. Заг. Част.: Навч. Посіб. К.: Центр навчальної літер-ри, 2005р. 288 с.
15. Судова влада в Україні: історичні витоки, закономірності, особливості розвитку / Авт. кол.: В. С. Бігун, І. Й. Бойко, Т. І. Бондарук, К. А. Віслобоков, О. А. Гавриленко, Л. О. Зайцев, А. Ю. Іванова, О. О. Малишев, І. В. Музика, В. Т. Окіпнюк, Є. В. Ромінський, О. О. Самойленко, М. І. Сірий, І. Б. Усенко (кер. кол.), М. Д. Ходаківський, Л. В. Худояр, О. Н. Яриш. НАН України. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького; Міжнародна асоціація істориків права. К.: "Видавництво "Наукова думка" НАН України", 2014. 503 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00>
16. Хамула П. І. Правоохоронні органи в системі органів державної влади : дис. канд. юрид. наук : 12.00.01. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2016. 235 с.
17. Чумак В. В. Організаційне та правове забезпечення функціонування поліції Латвійської республіки. Форум права. [Електронний ресурс]. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index/htp_2014_4_62.pdf.
18. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV – початку XXI ст. : Навчальний посібник. К.: Знання, 2012. 438 с.
19. Панскова Є. В. Історія Європи : Навчальний посібник. К.: Альтер-прес, 2007. 352 с.
20. Історія держави і права зарубіжних країн : Підручник / під. ред. Л. Н. Маймескулова. К.: Право, 2011. 656 с.

21. Історія держави і права зарубіжних країн : Навч. посібн. / А. В. Грубінко. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2014. 656 с.

22. Священко З. В. Історія держави і права зарубіжних країн. Умань: Жовтий О. О., 2016. 320 с.

Допоміжна

1. Азаров Ю. І., Рожнова В. В. Савицький Д. О. Складання кримінально-процесуальних документів у досудовому провадженні. К., 2013. 344 с.

2. Андреященко Т. П. Полиция Франции, реформы полицейского управления 60-80-х годов и проблемы общественного порядка : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 - государственное право и управление; советское строительство; административное право; финансовое право. М., 1990. 19 с.

3. Базов О. Практика Європейського суду з прав людини та національне судочинство. Право України. 2014. № 4. С. 228–234.

4. Безкровний Є. Забезпечення органами прокуратури права на звернення засуджених при відбуванні покарань у місцях позбавлення волі. Вісник прокуратури. 2014. № 5. С. 104–111.

5. Бесчасний В. М. Україна і НАТО : органи державної влади, судової та правоохоронної системи як провідні учасники процесу європейської та євроатлантичної інтеграції : монографія. К. : Четверта хвиля, 2008. 168 с.

6. Бондаренко О. С., Литвиненко Т. О. Історичний розвиток правоохоронних органів: досвід США, Великобританії та України. Молодий вчений. 2018. № 10(62). С. 216-222.

7. Варфоломеева Т.В. Підвищення кваліфікації адвокатів: адміністрування замість розбудови. Адвокат. 2013. № 11. С. 3 – 7.

8. Вільгушинський М. Принципи взаємодії судів загальної юрисдикції з громадкістю. Юридична Україна. 2013. № 8. С.88–94.

9. Влад С. Особливості організації прокурорського нагляду за проведенням оперативно-розшукових заходів. Вісник прокуратури України. 2014. № 5. С. 78–85.

10. Галаган О. І. Поняття та система засад (принципів) кримінального провадження / О. І. Галаган, Д. П. Письменний. Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ К.: 2013. № 4. С. 167–173.

11. Горінецький Й. І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи : теоретичні і практичні аспекти : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук : спеціал. 12.00.01 - теорія держави та права ; історія політичних і правових учень . Нац. акад. внутр. справ України. К., 2005. 20 с.

12. Демедюк С. В. Міжнародний досвід протидії кіберзлочинності. Вісник Харків. націон. унів. внутр. справ. 2014. № 4. С. 65-75.

13. Горінецький Й. І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи : теоретичні і практичні аспекти : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук : спеціал. 12.00.01 - теорія держави та права ; історія політичних і правових учень. Нац. акад. внутр. справ України. К., 2005. 20 с.

14. Григоренко І. А. Використання досвіду європейських країн у реформуванні органів внутрішніх справ України / І. А. Григоренко // Науковий вісник Нац. акад. внутр. справ. 2011. № 6 (79). С. 249-257.

15. Геведзе Т.Л. Особливості повноважень адвоката із захисту прав, свобод та законних інтересів господарських відносин у господарському процесі. Адвокат. 2013. № 9. С. 36–40.

16. Гориславський К. О. Запровадження світових стандартів контролю за обмеженням прав і свобод людини у діяльності спецслужб - основа концепції реформування правоохоронної складової сектора безпеки / К. О. Гориславський // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ : проблеми теорії та практики : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 27 вересня 2013 р.). Дн., 2013. С. 48–52.

17. Зозуля І. В. Європейська модель поліції (міліції) як мета сягання у реформуванні ОВС України : доктринальний підхід. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2008. № 19. С. 177–189.

18. Іваницький С.О. Адвокат у кримінальному провадженні на підставі угоди. Адвокат. 2013. № 10. С. 26–29.
19. Европейский кодекс полицейской этики. Рекомендация (2001) 10. Принят Комитетом министров Совета Европы 2001 г. Страсбург : Генеральный директорат. Юридические вопросы, 2002. 59 с.
20. Кодекс поведения должностных лиц по поддержанию правопорядка // Полиция зарубежных стран. Организационно-правовые основы, стратегия и тактика деятельности. М., 1999. С. 281–285.
21. Коненко С. Я. Реорганізація правоохоронних органів зарубіжних країн (досвід Румунії та Німеччини) К. : Знання України, 2007. 43 с.
22. Костенко С. Дотримання конституційних прав і свобод громадянина при повідомленні про підозру у вчиненні кримінального правопорушення. Вісник прокуратури. 2014. № 5. С. 95–103.
23. Лемак В. В. Правова реформа в Чехії і Словаччині в умовах постсоціалістичної модернізації : теоретичні і практичні проблеми : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня докт. юрид. наук : спеціал. 12.00.01 - теорія держави та права ; історія політичних і правових вчень. Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. Х., 2003. 40 с.
24. Луць Л.А. Європейські міждержавні правові системи: загальнотеоретична характеристика: Автореф. дис.докт.юр.наук (12.00.01) / НАН Укр., Інст-т держ. і права. К., 2005. 32с.
25. Машугина Е. В. Реформирование полицейских органов Эстонской Республики / Е. В. Машугина // Административное право и процесс. 2013. № 12 / [Электронный ресурс] URL: <http://www.center-bereg.ru/m 125. html>.
26. Матвійчук В.К. Злочини проти основ національної безпеки: поняття та загальна характеристика. Юридична наука. 2013. № 9. С 80–88.
27. Міжнародна поліцейська енциклопедія : У 10 т. / Відп. ред. Ю. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К. : Видав. Дім «Ін Юре», 2003. Т. I. Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. 1232 с.
28. Міжнародна поліцейська енциклопедія : У 10 т. / Відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К. : Концерн Видав. Дім «Ін Юре», 2005. Т. II. Права людини у контексті поліцейської діяльності. 1224 с.
29. Міжнародна поліцейська енциклопедія : У 10 т. / Відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, Є. М. Моїсеєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К. : Видав. Дім «Ін Юре», 2006. Т. III. Поліцейський менеджмент історія та сучасність. 1192 с.
30. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. / Відп. ред. Є. М. Моїсеєв, Ю. І. Римаренко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К. : Атіка, 2007. Т. IV. Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі засади поліцейської діяльності. 968 с.
31. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. / Відп. ред. Є. М. Моїсеєв, Ю. І. Римаренко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К. : Атіка, 2009. Т. V. Кримінально-процесуальна та криміналістична діяльність поліцейських організацій. 1008 с.
32. Міжнародна поліцейська енциклопедія : У 10 т. / Відп. ред. Є. М. Моїсеєв, Ю. І. Римаренко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К. Атіка, Т. VI Розвідувальна діяльність поліції. 1100 с.
33. Міжнародна поліцейська енциклопедія : У 10 т. К. : Атіка, Т. VII. Адміністративно-правове забезпечення поліцейської діяльності. 1120 с.
34. Овчаренко О. Відповідальність суддів як елемент принципу верховенства права. Право України. 2014. № 4. С.212–219.
35. Ольховников Ю. Н. Функции и новые направления деятельности полиции ФРГ. Профессиональная подготовка кадров : пособие М. : Акад. управления МВД России, 2000. 144 с.
36. Осипов Ю. И. О муниципальной полиции в зарубежных странах / Ю. И. Осипов // (Экспресс информация). М., 1990. Вып. 7. С. 34–42.

37. Передерій О. С. Європейське поліцейське відомство в інституціональному механізмі Європейського Союзу: історичні передумови створення, порядок формування, компетенція. *Право і Безпека*. 2010. № 2. С. 34–38.

38. Росоляк О. Б. Вплив міжнародного права на формування правоохоронних органів у країнах Європейського Союзу. *Формування правової держави в Україні: Збірник тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 квітня 2012)*. Тернопіль, 2012. С. 113–116.

39. Садовська О.М. *Правова система Італії: загальнотеоретична характеристика основних елементів*: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. Х., 2001. 18 с.

40. Селіванов А. Конституційність як критерії суспільної довіри до судової влади. *Право України*. 2014. № 5. С. 92–105.

41. Сидорчук О. Повноцінний суд присяжних в Україні : історичний досвід і перспективи. *Вісник прокуратури*. 2014. № 5. С. 58–65.

42. Тимченко Є. Практика Європейського суду з прав людини в аспектах реалізації принципу верховенства права. *Право України*. 2014. № 5. С. 203 – 212.

43. Толочко О. Реалізація принципу змагальності під час досудового розслідування. *Право України*. 2014. № 1. С. 59–65.

44. Хамула П. І. *Правоохоронні органи в системі органів державної влади* : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2016. 20 с.

45. Чечерський В. Проблемні питання організації роботи прокуратури. *Вісник прокуратури*. 2014. № 4. С. 103–108.

46. Шеченко Є. Проблеми взаємодії прокуратури та омбудсмена в контексті реформування кримінальної юстиції. *Вісник прокуратури*. 2014. № 5. С. 48–57.

47. Юрчишин В. Правовідносини прокуратури з основними суб'єктами досудового розслідування. *Вісник прокуратури*. 2014. №4. С. 34–43.

Нормативна база

1. Декларация о полиции: Резолюция №690 (1979) Парламентской ассамблеи Совета Европы от 8.05.1979 г. // *Сборник документов Совета Европы в области защиты прав человека и борьбы с преступностью*. М. : СПАРК, 1998. С. 77–81.

2. Наказ „Про затвердження Інструкції про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства”. Міністерство юстиції/ Служба безпеки України/ Верховний Суд України/ Державний департамент України з питань виконання покарань/ Генеральна прокуратура/ Міністерство внутрішніх справ/ Державна податкова адміністрація України від 29.06.1999 р.

3. Остаточний текст резолюції ПАРЄ щодо дотримання обов'язків та зобов'язань Україною від 27.09.2001 р. *Голос України*. 13.10.2001 р.

4. Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими Співтовариствами і Україною від 14.06.1994р., ратифіковано Законом України від 10.11.1994 р. Представництво Європейської комісії в Україні. К., 1998. 69 с.

5. Стратегія інтеграції України в Європейський Союз (від 11.06.1998 г.). Офіційний Вісник України. 1998. № 24. Ст. 870.

14. Інформаційні ресурси

1. www.scourt.gov.ua – веб-сторінка Верховного Суду України
2. www.rada.gov.ua – веб-сторінка Верховної Ради України
3. www.kmu.gov.ua – Урядовий портал – єдиний веб-ресурс органів виконавчої влади України
4. www.mvs.gov.ua – Міністерство внутрішніх справ України
5. www.mon.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України
6. www.ssu.gov.ua – Служба безпеки України

7. www.gdo.kiev.ua – Головне державне об'єднання правової інформації та пропаганди правових знань Міністерства юстиції України
8. www.informjust.kiev.ua – Інформаційний центр Міністерства юстиції України
9. www.nbu.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.
10. <https://library.udpu.edu.ua> – електронні ресурси наукової бібліотеки УДПУ ім. Павла Тичини
11. <http://legal-science.at.ua> – індивідуальний сайт науково-правової тематики „ПРАВОВА НАУКА”